

**БЕРНАР
МІНЬЄ**

ЗАЛЕДЕНІЛИЙ

Харків
«ФОЛІО»
2019

ДІАНА БЕРГ,
ЖЕНЕВА

Д-РУ ВАРНЬЄ,
ІНСТИТУТ ПСИХІАТРІЇ ВАРНЬЄ,
СЕН-МАРТЕН-ДЕ-КОММЕНЖ

Персональні дані Діани Берг:
член Швейцарської федерації психологів
фахівець із судової психології,
член Швейцарського товариства судової психології
Дата народження: 16 липня 1976 року
Громадянство: Швейцарія

Освіта:

2002 р.: диплом про вищу освіту з клінічної психології, Женевський університет. Дипломна робота: «Спонукальна поведінка, некрофілія та розчленування в компульсивних убивць».

1999 р.: диплом ліцензіата з психології, Женевський університет. Дипломна робота «Деякі аспекти дитячого страху в осіб віком 8–12 років».

1995 р.: свідоцтво бакалавра з класичної освіти й латинської мови.

1994 р.: свідоцтво про володіння англійською мовою.

Досвід роботи:

2003 р. — приватний кабінет психотерапії та судової психології, Женева

2001 р. — асистентка пр. Спітцнера, факультет психології та виховних наук, Женевський університет

1999–2001 рр. — психолог-стажист, Університетський інститут судової медицини, Женева; психолог-стажист медичної служби в'язниці Шам-Долмоню.

Участь у професійних об'єднаннях:

Міжнародна академія права та психічного здоров'я;

Женевська асоціація психологів-психотерапевтів;

Швейцарська федерація психологів;

Швейцарське товариство судової психології.

Інтереси:

Класична музика (десять років навчання гри на скрипці), джаз, література.

Спорт: плавання, біг, підводне плавання, спелеологія, стрибки з парашутом.

ПРОЛОГ

Дгдгдгдгдгд-так-так-так-дгдгдгдгдгд-так-так-так

Звуки: рівномірний шум тросу і уривчастий стукіт шківів на опорах, коли по них ковзали підвіски канатної дороги, струшуючи кабінку. Вони підсилювалися всюдисущим тягнучим свистом вітру, схожим на плач дитини, що загубилася. А ще й голоси пасажирів у кабінці, що намагалися перекричати навколишній шум. Їх було п'ятеро — разом із Гюйсмансом.

Дгдгдгдгдгд-так-так-так-дгдгдгдгдгд-так-так-так

— Холера! Не люблю я підніматися вгору за такої погоди! — гукнув один із них.

Гюйсманс мовчки дивився вниз, де за тисячу метрів від них крізь снігові пориви навколо кабінки поволі відкривалося нижнє озеро. Здавалося, що троси якомсь дивно просіли, виписуючи подвійну криву, що знехотя заринала в сіре повітря.

Хмари трішки розкрилися. Виринуло озеро. Дуже коротко. Якусь мить воно виглядало калюжею під небом, простою водяною ямою між гірськими вершинами і смугами хмар, що розривалися на гребнях.

— То й що нам з цієї погоди? — сказав хтось інший. — Однак застрягнемо на тиждень під цією бісовою горою!

Аррунтська гідроелектростанція: низка залів і галерей, пробитих на сімдесятиметровій глибині, що примостилися на висоті дві тисячі метрів. Найдовша галерея тягнулася на одинадцять кілометрів. Нею вода з верхнього озера потрапляла на напірні водоводи: труби діаметром у півтора метри, що спускалися горою й скидали воду з верхнього озера на спраглі турбіни електроагрегатів в долині знизу. На станцію, врубану в саму гору, веде одна єдина дорога: шахтний ствол із розташованим майже на вершині входом, яким спускаються в кліті аж до головної галереї. Нею пересуваються при зачинених засувках у двомісних тракторах: годинна поїздка в темряві на вісім кілометрів галерей.

Іншим засобом був гелікоптер, але тільки в термінових випадках. Поблизу верхнього озера був облаштований майданчик, яким можна було користуватися, коли дозволяла погода.

— Йоахим має рацію, — мовив найстаріший. — За такої погоди вертушка не зможе навіть сісти.

Всі вони знали, про що йдеться: після відкриття засувок тисячі кубометрів води з верхньої водойми з ревом увірвуться в галерею, що чекала на них за кілька хвилин. У разі аварії потрібно буде знову випустити з неї воду, годину їхати галереєю на тракторі до шахтного стволу, п'ятнадцять хвилин, щоб повернутися на повітря, десять хвилин спуску канатною дорогою до станції і ще півгодини машиною до містечка Сен-Мартен-де-Комменж, якщо тільки дорога буде вільна.

Якщо щось станеться, вони дістануться лікарні не раніше, ніж за чотири добрячі години. А станція старішала... Вона діяла з 1929 року. Взимку, до того, як почне танути сніг, вони проводили нагорі чотири тижні, ізольовані від світу, підтримуючи в потрібному стані й ремонтуючи машини іншої епохи. Тяжка, небезпечна робота.

Гюйсманс стежив за польотом орла, якого ніс вітер за якийсь сто метрів від кабіни.

Беззвучний політ.

Він перевів погляд на запаморочливі заледенілі плями, що тягнулися під кабіною.

Три величезні труби водоводів спадали в прірву, неначе приклеєні до гірських схилів. Долина вже давно зникла з їхнього поля зору. Остання опора виднілася за три сотні метрів нижче, там, де схил гори утворював виступ, і вона самотньо проглядала крізь туман. Кабіна тепер піднімалася просто до шахтного ствола. Якщо канат обірветься, вона пролетить кілька десятків метрів униз, а там розколеться об каміння, як горіх. Кабіна гойдалася в хуртовині немов кошик на руці жінки, що вийшла на базар.

— Гей, кашоваре! Чим ти харчуватимеш нас там цього разу?

— Сам побачиш, але біопродуктів не буде.

Не засміявся лише Гюйсманс. Він спостерігав за жовтим мікроавтобусом на шляху до станції. То була машина директора. Потім авто теж зникло з поля зору, неначе його проковтнули пасма хмар, схожі на хмари куряви, що їх здіймали індіанці, нападаючи на якийсь диліжанс.

Щоразу під час підйому на цю гору йому здавалося, що він уловлює одну з елементарних істин свого буття. Проте не знав, яку саме.

Гюйсманс перевів погляд на вершину.

Наближалася кінцева станція дороги — металеве риштування при бетонному вході до шахтного ствола. Коли кабіна зупиниться, вони спустяться різними містками й сходами до бетонного бункера.

Пориви вітру ставали сильнішими. Мабуть, було мінус десять.

Гюйсманс зіщулив очі.

У формі риштування було щось незвичне.

Щось зайве...

Якась тінь серед перекладин і балок під шквалами негоди.

«Орел, — подумав він, — мабуть, орел зачепився за канати й шківі».

Ні, це безглуздо. Одначе схоже на те: великий птах із розпростертими крилами. Можливо, це гриф, що влетів у конструкцію і заплутався в решітках і пруттях.

— Гей, погляньте туди!

Голос Йоахима. Він теж це помітив. Всі повернули голови на майданчик.

— Боже ж ти мій! Що то воно таке?

«Бозна-що, але не птах», — подумав Гюйсманс.

У ньому наростала якась неясна тривога. Те «щось» було прип'яте над платформою, просто під канатами й шківівами. І не-наче висіло в повітрі, схоже на величезного метелика, темного й зловісного метелика, що виділявся на білизні снігу й неба.

— Чортяка! Що то таке?

Кабіна уповільнювала хід. Переїзд закінчувався. Невідома фігура збільшувалася.

— Святий Боже!

Це був не метелик... і не птах.

Кабіна зупинилася, дверцята автоматично розчинилися.

Льодяний порив вітру зі снігом ударив по обличчях. Але ніхто не виходив. Вони стояли в кабіні й мовчки дивилися на витвір божевілля й смерті. Вони вже знали, що ніколи не забудуть побачене.

Вітер завивав навколо платформи. Це вже не були дитячі крики, які чулися Гюйсмансу, а жахливі крики муки, які приглушувалися виттям вітру. Вони відступили крок назад.

Страх обрушився на них, як поїзд, що вирвався з-за повороту. Гюйсманс метнувся до телефонних навушників, нап'яв їх на голову.

— СТАНЦІЯ? ЦЕ ГЮЙСМАНС! ВИКЛИЧТЕ ЖАНДАРМЕРІЮ! ШВИДКО! ПЕРЕДАЙТЕ, ЩОБ ЇХАЛИ СЮДИ! ТУТ ТРУП! ЩОСЬ БОЖЕВІЛЬНЕ!

1

ПІРЕНЕЇ. ДІАНА БЕРГ побачила, як вони виникли перед нею, коли вибралася на пагорб.

Ще далека біла перегорода розтягнулася на всю широчінь обрію: об неї билися хвилі пагорбів. Хижий птах випишував кола в небі.

Десяте грудня, дев'ята година.

Якщо вірити дорожньому атласу, вона мала звернути на наступному повороті і їхати далі на південь, до Іспанії. На її старій «Лянчі», що вже відслужила свій вік, не було ні навігатора GPS, ні бортового комп'ютера. Вона помітила покажчик над автострадою: «Виїзд № 17 Монрежо/Іспанія, 1000 м». Діана провела ніч у Тулузі. Дешевий готель, малесенький номер із пластиковим санвузлом і мініатюрним телевизором.

Вночі її розбудили якісь зойки. Серце почало битися швидше, і вона сіла в узголів'я ліжка, сторожко прислухаючись до навколишніх звуків. Але в готелі було зовсім тихо, тож вона спочатку подумала, що то їй наснилося. Але невдовзі зойки зазвучали з новою силою. Всередині в неї похололо, аж згодом зрозуміла, що то під вікнами б'ються коти. Після того вона насилу заснула знову.

Напередодні Діана була ще в Женеві й відзначала свій від'їзд разом із колегами та друзями. Розглядала, наче вперше бачила, свою кімнату в гуртожитку і думала, якою буде наступна.

На готельній стоянці, звільняючи свою «Лянчу» від патьоків талого снігу, вона раптово усвідомила, що залишила позаду юність, водночас знала: за тиждень чи два вже забуде своє попереднє життя. Бо найближчим часом зміниться все, зважаючи на місце, яке мало стати осередком її життя на наступні дванадцять місяців. Інакше бути не могло. «Тільки залишайся сама собою», — радив їй батько. Виїжджаючи з майданчика, щоб упірнути в автостраду, вона спитала себе, чи будуть ці зміни на краще. Хтось сказав, що в деяких випадках адаптація схожа на ампутацію, і вона могла лише сподіватися, що з нею такого не станеться.

Вона безперервно думала про інститут. Про тих, кого там тримали...

Вчора ця думка переслідувала Діану геть увесь день: *«Я не зможу чогось досягти. Мені нічого не світить. Дарма, що я готувалася і найбільше підходжу на це місце, адже я зовсім не знаю, що на мене чекає. Ці люди бачитимуть мене наскрізь».*

Вона думала про них, як про людей, про людські істоти, а не як про... *монстрів*.

Проте вони були саме такими: потворними істотами, так само далекими від неї, від її батьків і від усіх, кого вона знала, як тигр далекий від кішки.

Тигри...

І саме такими їх слід було бачити: непередбачуваними, небезпечними, здатними на неймовірну жорстокість. *Тигри, заганні в скелю...*

ЗМІСТ

ПРОЛОГ 7

I

ЛЮДИНА, ЩО ЛЮБИЛА КОНЕЙ

1.	13
2.	24
3.	45
4.	55
5.	72
6.	85
7.	102
8.	117
9.	139

II

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО ПЕКЛА

10.	167
11.	184
12.	206
13.	218
14.	230
15.	243
16.	261
17.	286
18.	328

19.	351
20.	374
21.	396
22.	423

III
БІЛЕ

23.	445
24.	474
25.	501
26.	518
27.	563

ЕПІЛОГ	601
Кілька деталей	615
Подяка	616